

Mimar Sinan Ve Günümüz Mimarisi

– Arzeni · 20 Mart 2013

Saygıdeğer dostlar,

Büyük Üstad Cennetmekan Mimar Sinan'ı anlattığımız yazı dizisinin ikinci bölümünde, Büyük üstadın eserlerindeki gizemler,ileri görüşlülüğü ve işine verdiği ehemmiyeti,ayrıca Türk -Osmanlı mimarisi ile dünya mimarisine kattığı değerleri okuyacağız.Yaptığı eserlerin yüzyıllara dayanan dayanıklılığı ve eskimeyen mimarisini anlatmaya çalışacağız.Ayrıca o zaman ki teknoloji ile yapılan muhteşem eserler ve günümüz teknolojisi ile yapılan bugün ki eserlerin karşılaştırmasını bir an olsun yapalım istedim. Büyük emektarlarımızı anmak, yad etmek adına yazılan bu yazılara gösterdiğiniz ilgiye teşekkürler..

Bu gün ki; İmarsız şehirler, eğri büğrü yapılar, rantlar falan filan ve işte size O zaman ki Mimar Sinan....

Büyük üstad Mimar Sinan'ın eserlerinin sırlarını biliyor musunuz? Muhakkak biliyorsunuz ama ne olur bir daha okuyalım...

Süleymaniye Camisi'nde gizli bölmede bulunan notta ne yazıyor? Süleymaniye'nin dört minaresi neyi temsil ediyor? Camii'nin inşasına neden ara verilir? İran Şahı'nın gönderdiği mücevherler nerede? Kandilde yanan isler ne işe yarıyor? Selimiye Camisi'nin yapımı sırasında Mimar Sinan neden yok oluyor? Selimiye Camisi'nde Japonların şaşkırdıkları an.. İşte Sinan'ın eserlerine gizemli yolculuk...

Mimar Sinan, bir gün, dostlarından ve devrinin şair ve ediplerinden Mustafa Saî Çelebi'ye gelerek, "Çok kocadım. İsterim ki, öldükten sonra adım unutulmasın. Hizmetlerim anılıp hayırla anılayım. Anlatacağım hatıralarımı nazım ve nesir diliyle yazar mısınız?" der.

Bunun üzerine Çelebi, Mimar Sinan'ın anlattıklarını yazmaya başlar ve küçük bir kitap ortaya çıkar.Saî Mustafa Çelebi'nin Mimar Sinan'ın ağzından kaleme aldığı, "Tezkiretü'l Bünyan" ve "Tezkiretü'l Ebniye" adını verdiği ve günümüzde 'Yapılar Kitabı' adı altında toplanarak yayımlanan bu eseri, büyük ustanın yaşam öyküsünü, eserlerinin envanterini ve kendi dönemine ait gözlemlerini içeriyor.

Mimar Sinan'ın yaşantısına dair birçok ayrıntıyı, eserlerini, döneminin insanları hakkındaki düşüncelerini bu kitap ile, Sinan'ın kendi ağzından öğrendiğimiz gibi, Süleymaniye Cami'nin sırlarını da belli ölçülerde, bu kitapta bulabiliyoruz. Mustafa Saî Çelebi'nin 'Yapılar Kitabı'nda Süleymaniye ile ilgili çarpıcı bölümler yer alıyor.Mimar Sinan, Süleymaniye Cami'nde, bir çok sorunu olduğu gibi, akustik sorununu da mükemmel bir biçimde halletmiştir. Bu konuda yine rivayete dayanan hoş bir hikâye var:

Cami inşa edilirken, Sinan'ın mihrapta nargile içtiği söylentisi yayılır. Söylenti padişaha kadar ulaşır.

Kanunî, bu söylenenlere inanmak istemese de bir gün ansızın inşaata baskın yapar. Bakar ki, Sinan gerçekten mihrapta nargile tokurdattıyor.

"Mimarbaşı, camide nargile içilir mi, sen bu işi yapmazdın, nedir bunun hikmeti" diye sorar.Sinan şöyle cevap verir: "Sultanım, dikkat edin nargilemde tömbeki, tütün yoktur. Sadece suyun fokurdamasından meydana gelen sesin cami içerisinde dağılımını kontrol ediyorum. Buradaki suyun sesi caminin her tarafına eşit yayılırsa, yarın burada Kuran okuyacak olan hocanın sesi de 60-70 metreye kadar toplanan cemaat tarafından duyulacaktır. İşte bu yüzden, akustiği kontrol ediyorum." Süleymaniye Camii'nin ayrıntılarına inildikçe insanı büyüleyen pek çok özelliği ortaya çıkıyor.Caminin temelleri atıldıktan sonra, temelin iyice oturması ve sonradan bir çöküntü olmaması için, inşaata bir yıl ara verilir.

Ağır masraflar yüzünden caminin yapımına ara verildiğini zanneden İran Şahı Tahmasp Han, inşaatın devamı için, kıymetli mal yüklü bir kervanı ve içi değerli taşlarla, mücevherlerle dolu bir kutuyla, bu hediyeleri göndermesinin sebebini açıklayan bir mektubu Kanunî'ye yollar.Bu mektuba ve üsluba sinirlenen padişah, malları elçinin gözleri önünde bahşiş olarak dağıtır ve kutuyu Sinan'a vererek içindeki mücevherleri yapının taşlarına karıştırmasını buyurur.

Mimar Sinan, değerli mücevherleri minarelerden birinin taşları arasına maharetle yerleştirir. Güneş ışığında pırl pırl parladığı için bu minareye 'Cevahir Minaresi' adı verilir. Evliya Çelebi zamanla sıcaktan bozulduğunu ve taşların pırıltısının kaybolduğunu belirtir. Süleymaniye'nin dört minaresi İstanbul'da yaşamış dört büyük hükümdarı; Fatih Sultan Mehmet, II. Bayezid, Yavuz Sultan Selim ve Kanunî Sultan Süleyman'ı ya da camiyi yaptıranın İstanbul'un fethinden sonraki Minarelerin uzun ve kısa düzenlenişi, ana kütleyle beraber yapıya modüler sistemde piramidal bir görünüm kazandırır. Uzaktan bakıldığında, birbiri üzerinde göklere yükselen bir merdiven gibi duran bu orantı ustalığı, Hıristiyan öğretilerinde, "Yakub'un Merdiveni" ile anlam bulur.dördüncü padişah olduğunu temsil eder.

KANDİLLERİN İSİNDEN MÜREKKEP

Caminin içinde yanan yaklaşık 250-300 kadar kandilin ismi, yukarıdaki bir akımla kapı üstündeki dört pencereden is odasına çekilirdi. Kitap yazımında ve hattatlıkta kullanılan mürekkebin en güzeli bu isten elde edilirdi.

Halen Süleymaniye Kütüphanesi'nde mevcut olan bazı kitaplar bu işle yapılan mürekkeple yazılmıştır. Süleymaniye Camii ile ilgili büyüleyici hikayeler bunlarla da bitmez.Geçtiğimiz yıllarda Süleymaniye Camii'nin yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı anlaşılmış.

Eğer çözüm bulunamazsa, koca cami kısa bir zaman içinde yıkılacakmış. Caminin tüm taşıyıcı yükü kemerlerindeymiş. Bu kemerlerin ortalarında bulunan kilit taşları zamanla aşınmış. Ama elde yazılı bir proje olmadığı için nasıl değiştirileceği bilinmiyormuş.

Hemen Türkiye'nin en yetkin mühendis ve mimarlarından oluşan bir heyet oluşturulmuş. Ortaya bir sürü fikir atılmış. Her kafadan bir ses çıkmış ama sonuç alınamamış.

GİZLİ BÖLME

Tartışmalar sürerken caminin içinde büyük bir karmaşa sürüyormuş. Ülkenin çeşitli bilim kuruluşlarından bir sürü mimar, mühendis kemerleri inceliyormuş. Bu adamlardan biri ortalarda dolanırken, kazara, gizli bir bölme bulmuş.

Bölmede, üzerinde eski yazı olan bir not varmış,Uzmanlara inceletilen kağıdın orijinal olduğu belgelenmiş. Bu kağıt parçası bizzat Mimar Sinan'ın imzasını taşıyan bir mektupmuş. Mektupta yazılanlar günümüz Türkçesine tercüme ettirilince ortaya şöyle bir metin çıkmış.

SİNAN'IN BIRAKTIĞI NOT

"Bu notu bulduğunuza göre kemerlerden birinin kilit taşı aşındı ve nasıl değiştirileceğini bilmiyorsunuz

Koca Sinan, kademe kademe, kilit taşının nasıl değiştirileceğini anlatıyormuş. Bu oyuk içinde yer alan bir şişe ve şişe içindeki notta şöyle bir şey yazıyormuş: "Her kim bu tas eskidiğinde yenisiyle değiştirmek isterse eski taşın yerine takılacak. Yeni kilit taşının iki tarafından yağlı ipe taşı bir taraftan sokup öteki taraftan çeksin ve sonra ipin dışarıda kalan kısımlarını kessin."

İşte yüzyıllar sonrasına verilen tarife, o zamanın en güçlü devleti, en güçlü dönemi ve en büyük mimarı niye büyükler işte bu yüzden...geriye kalan yorum sizin

Allaha Emanet Olun..